

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 250/2021-5

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 9 Cdo 37/2021 z 10. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. mája 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich práv podľa čl. 6, čl. 8, čl. 10, čl. 21 a čl. 28 Všeobecnej deklarácie ľudských práv (ďalej len „deklarácia“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 9 Cdo 37/2021 z 10. marca 2021, ktoré navrhuje zrušiť. Zároveň žiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.
2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 21 C 91/2017-11 zo 7. septembra 2018 odmietol podanie sťažovateľky z 11. decembra 2017, doplnené podaním z 10. augusta 2018.
3. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 26 Co 93/2019 z 27. novembra 2019 odmietol odvolanie sťažovateľky, ktoré podala proti uzneseniu okresného súdu.
4. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľky, ktoré podala proti uzneseniu krajského súdu č. k. 26 Co 93/2019 z 27. novembra 2019 a druhým výrokom nepriznal žalovaným náhradu trov dovolacieho konania.

II. Argumentácia sťažovateľky

5. Proti napadnutému uzneseniu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, argumentujúc, že:
- a) najvyšší súd porušil jej právo na „*riadny proces*“ tým, že jej nepridelil advokáta, ktorý by jej pomohol so spísaním dovolania,
 - b) skutočnosť, že si sama spísala dovolanie, nie je dôvod na odmietnutie jej sťažnosti, keďže „*v dnešnej dobe nájsť advokáta je ako hľadať ihlu v kope sena*“,
 - c) najvyšší súd napadnutým uznesením nerešpektuje deklaráciu, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie práv sťažovateľky uvedených v bode 1 tohto uznesenia napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté jej dovolanie.

7. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľky neobsahuje (a to bez ohľadu na to, že sťažovateľka žiada o ustanovenie právneho zástupcu, pozn.) žiadnu relevantnú argumentáciu (konkrétne skutkové a právne dôvody) porušenia práv [požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Argumentácia v nej obsiahnutá je vedená výlučne vo všeobecnej rovine námietok, ktoré vyjadrujú subjektívnu nespokojnosť sťažovateľky s odmietnutím jej dovolania najvyšším súdom, ktorý nezohľadnil jej ťažkú životnú situáciu. Podstatná časť ústavnej sťažnosti sa vyznačuje značne neurčitým a nezrozumiteľným obsahom súvisiacim aj s tým, že je spísaná ťažko čitateľným rukopisom.

8. Odôvodnenie návrhu je pritom podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom danou podmienkou konania pred ústavným súdom. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy. Uvedené tak zakladá dôvod aj na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

9. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv sťažovateľky podľa deklarácie napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorého vyslovenia sa sťažovateľka domáha v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd uvádza, že deklarácia nebola vyhlásená podľa čl. 7 ústavy ani podľa § 1 a § 4 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky v znení účinnom do 1. januára 2016 a ani spôsobom podľa § 20 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých

zákonov v znení neskorších predpisov, a preto nemá tento dokument povahu prameňa práva Slovenskej republiky, ale len povahu politického dokumentu. Nejde teda o medzinárodnú zmluvu, ktorá by bola Slovenskou republikou ratifikovaná a vyhlásená v Zbierke zákonov Slovenskej republiky spôsobom ustanoveným zákonom v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy. Predmetom konania sa teda *a priori* nemôže stať ústavná sťažnosť, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie práva deklarovaného medzinárodným dokumentom, ktorý nemá povahu prameňa práva. Uvedené zakladá dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej (obdobne napr. II. ÚS 18/97, I. ÚS 176/03, I. ÚS 18/06, III. ÚS 55/02, III. ÚS 165/05, III. ÚS 96/07, II. ÚS 96/2016, II. ÚS 738/2016, IV. ÚS 470/2018).

10. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka sama spísala ústavnú sťažnosť a zároveň požiadala o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a z jej obsahu je zrejmé, že sa domáha vyslovenia porušenia práva na „*riadny proces*“, ústavný súd sa, zohľadniac materiálny prístup k ochrane jej práv, v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti oboznámil s napadnutým uznesením najvyššieho súdu a dospel k záveru, že argumentácia najvyššieho súdu v ňom obsiahnutá, je dostatočná, jasná a zrozumiteľná a nepopiera podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

11. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky podľa § 447 písm. e) CSP, pretože nebola splnená osobitná podmienka dovolacieho konania podľa § 429 ods. 1 CSP, čo znemožnilo uskutočniť dovolací prieskum.

12. Najvyšší súd vychádzal v konaní o dovolaní sťažovateľky z príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku upravujúcich dovolacie konanie, ktoré explicitne ustanovujú obligatórnu povinnosť dovolateľa byť zastúpený advokátom s presne špecifikovanými výnimkami z tohto obligatórneho zastúpenia, ktoré však sťažovateľka nespĺňala.

13. Ústavný súd v súvislosti s námietkami sťažovateľky poukazuje na ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej požiadavka, aby bol opravný prostriedok k súdu vyššej inštalcie podaný advokátom, je bežným javom v rôznych členských štátoch Rady Európy (pozri Gillow proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok, 24. 11. 1986). Európsky súd pre ľudské práva tak v zásade akceptuje, pokiaľ vnútroštátne procesné predpisy vyžadujú, aby účastník bol v konaní pred najvyššími súdnymi inštalnciami zastúpený advokátom (napr. Kröhnert proti Českej republike, rozhodnutie, 9. 10. 2001, č. 60224/00).

14. Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že právo na súdnu ochranu sa v civilnom súdnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní.

15. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka bola v uznesení krajského súdu riadne poučená o povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní, ako aj o tom, že dovolanie musí byť spísané advokátom. Z ústavnoprávneho hľadiska je tak podstatné, že sťažovateľka (tak, ako to sama uvádza v ústavnej sťažnosti, pozn.) nepožiadala Centrum právnej pomoci o priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci v dovolacom konaní (s poukazom na to, že „*potrebuje prácu a príjem*“, čo ju, ak by sa jej podarilo prácu a príjem mať, vylučuje z nároku na priznanie bezplatnej právnej pomoci,

pozn.) a ani nespĺnomocnila advokáta na jej zastupovanie v dovolacom, a tak sa sama svojím vlastným pričinením diskvalifikovala na preskúmanie (vôbec) prípustnosti dovolania najvyšším súdom, čo taktiež zakladá dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej.

III.2. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu

16. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľky o ustanovenie jej právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom je potrebné poznamenať, že ústavný súd môže v zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu (t. j. advokáta), ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (m. m. III. ÚS 265/2014).

17. S prihliadnutím na výsledok posúdenia aktuálnej ústavnej sťažnosti ústavným súdom (ako to vyplýva z časti III.1. odôvodnenia tohto uznesenia) je evidentné, že išlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, teda v danom prípade neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z tohto dôvodu ústavný súd tejto žiadosti sťažovateľky (podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde) nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu